

Vereniging van Milieuprofessionals

Programma

- ❖ 17u00: Welkom (Sylvie Baert, VMx)
- ❖ 17u05: Inspirerende toelichting over de noodzaak van verbeeldingskracht als deel van de grote maatschappelijke transformatie waar we voor staan (Dirk Holemans, denktank Oikos)
- ❖ 17u50: Facts & Figures (Nicole Otten, VMx)
- ❖ 18u00: Toekomstperspectief VMx (Bert Leysen, VMx)
- ❖ 18u15: Netwerken met summer streetfood en drankjes

CO₂-gecompenseerd event

- 185 personen
- 3,08 ton CO₂-eq uitstoot
- Inclusief transport en catering
- Exclusief afval en energie
- BOS+

Dank aan onze eventpartners

Dank aan onze businesspartners

25 jaar VMX

#vmx25

Geen verandermacht zonder verbeeldingskracht

Dirk Holemans – Denktank Oikos

Feest 25 jaar VMx

Antwerpen, 27 juni 2023

117

WILLY VANDERSTEEN

SUSKE EN WISKE

DE TOORNIGE TIJFTJAF

STANDAARD UITGEVERIJ

Wat we
toen
al wisten

Geert Buelens

De vergeten
groene
geschiedenis
van 1972

Querido Facto

"Beyond the Limits is a book of stunning intelligence."
—BARRY LOPEZ

BEYOND

CONFRONTING GLOBAL COLLAPSE

THE

ENVISIONING A SUSTAINABLE FUTURE

LIMITS

Sequel to the international bestseller THE LIMITS TO GROWTH

DONELLA H MEADOWS, DENNIS L MEADOWS, JØRGEN RANDERS

De ogen van de panda

EEN KWARTEEUW LATER

ETIENNE VERMEERSCH

HOUTEKIET

DIRK HOLEMANS **ECOLOGIE
EN BURGERSCHAP**
PLEIDOOI VOOR EEN NIEUWE LEVENSTIJL

ARGUS vzw
UITGEVERIJ PELCKMANS

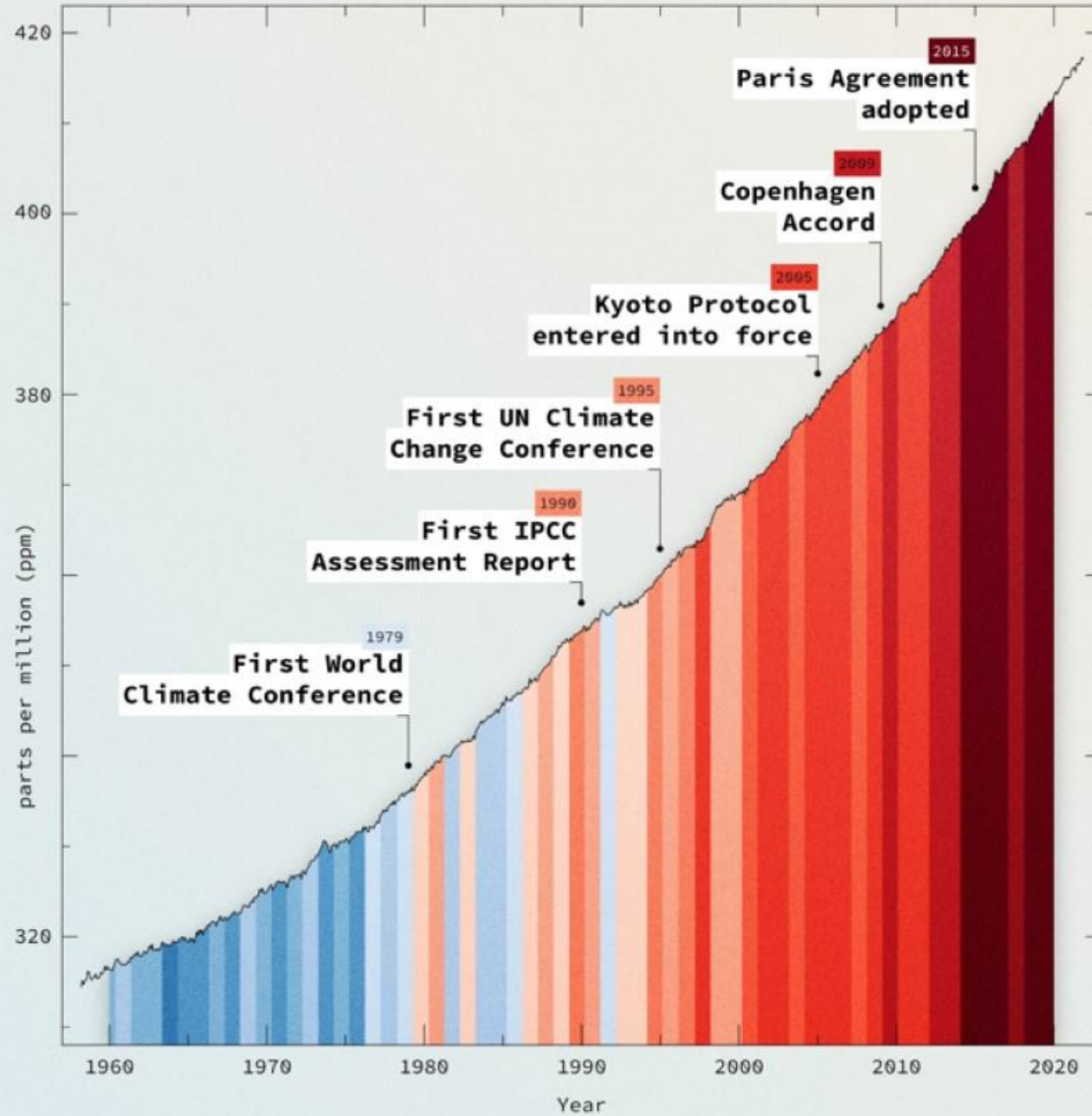
**HET
ECOLOGISCH
KOMPAS**

Dirk Holemans (red.)

Trends in Atmospheric CO₂ vs Global Temperature Change

#climateINACTIONstripes

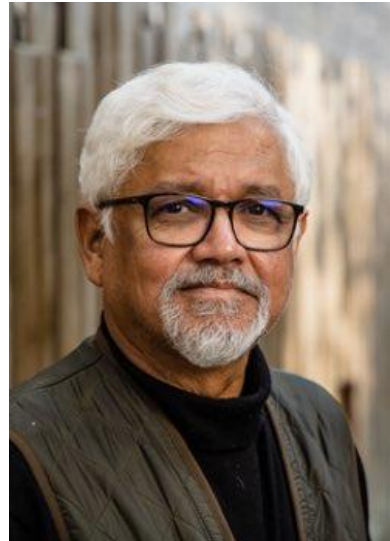

Composite Graph of: Atmospheric CO₂ at Mauna Loa Observatory, December 2021 – Scripps Institution of Oceanography & NOAA Global Monitoring Laboratory | #ShowYourStripes – Graphics & Lead scientist: Ed Hawkins, National Centre for Atmospheric Science, University of Reading; Data: UK Met Office | Design by: sustentio [PG] | Licence: CC-BY
@shuellerTadzio @wriebkars1e @djr1ushusen1e1 @sustentio1eU

Verbeelding
Transformatie
Omgroei

De pen van mijn vader

Amitav Ghosh: The Crisis of Imagination

Waarom onze verbeelding tekortschiet bij het denken over de klimaatcrisis.

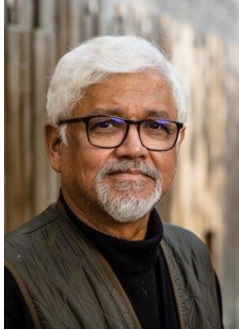
OPINIE **Als de klimaatrealiteit de moderne verbeelding tart**

De hittegolven, vuurhaarden, orkanen, droogtes volgen elkaar in een verbluffend tempo op. En toch raken wij met cijfers over de opwarming van de aarde niet overtuigd om er iets aan te doen. Het zijn kunst en cultuur die ons inzicht moeten geven in onze denkpatronen, zo kunnen we ze overstijgen.

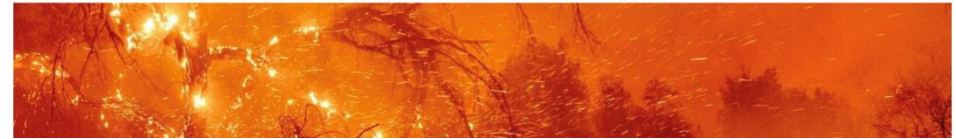
Dirk Holemans

Coördinator van Oikos, denktank voor sociaal-ecologische verandering. Hij doet al geruime tijd onderzoek naar de transitie naar een klimaatneutrale samenleving.

En andere vormen van menselijk bestaan bedenken is precies de uitdaging die de klimaatcrisis voorschotelt: want als de opwarming van de aarde één ding volkomen duidelijk heeft gemaakt, dan is het dat alleen aan de wereld denken zoals hij is neerkomt op een formule voor collectieve zelfmoord.

'Half of humanity' at risk from impacts of climate change, major UN report warns

Wetenschap

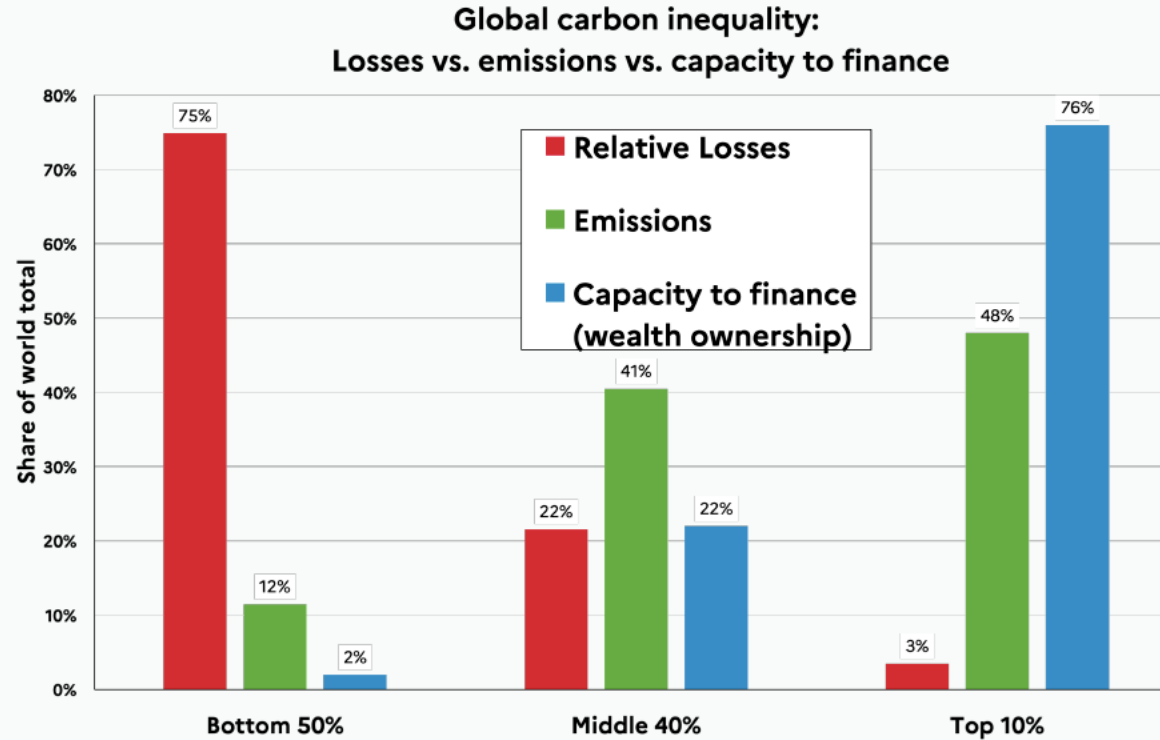
"Ontnuchterende wake-upcall" over toekomst van onze planeet: VN-klimaatpanel brengt nieuw rapport uit

🕒 3 uur geleden

DATE

March 20, 2023

The Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) is the United Nations body for assessing the science related to climate change.

Driedubbele onrechtvaardigheid

- > armste landen/groepen dragen minste bij tot klimaatontwrichting
- > ze zijn geconfronteerd met de grootste verliezen (cf. Pakistan)
- > ze hebben minste middelen om zich te beschermen

Klimaatverdriet, landschapspijn, ... het gaat ook over emoties

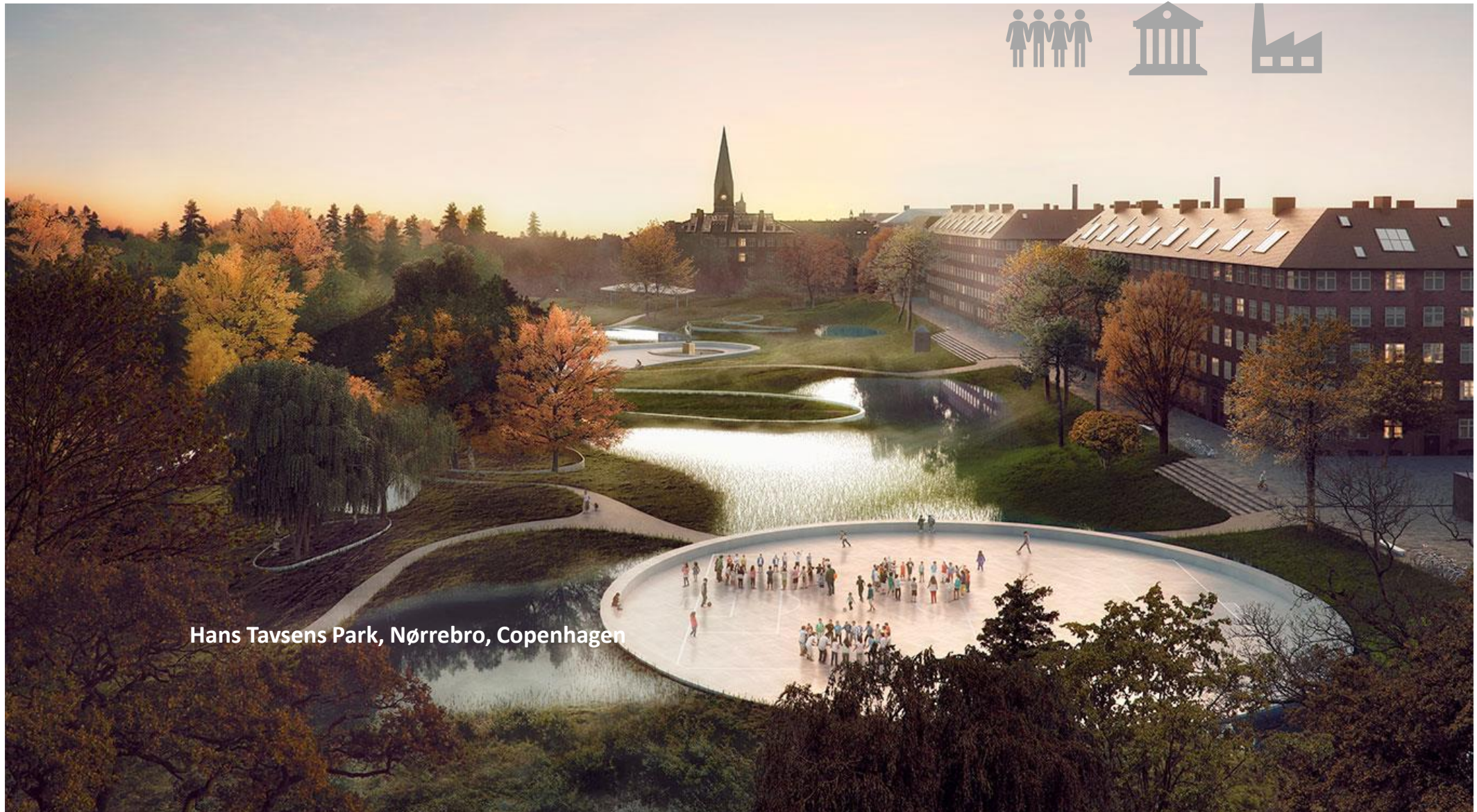
António Guterres @antonioguterres · 8 jun. ...

I grew up with a special relationship with the sea, and it pains me how ocean resources & biodiversity are being destroyed by human activities.

On [#WorldOceansDay](#), let's commit to working together with nature and ensuring a healthy & productive ocean for future generations.

Verbeelding = afstand nemen van hoe het is Want het kan radicaal anders én beter

Hans Tavsens Park, Nørrebro, Copenhagen

Les cours Oasis

Transformatie

Ooit was de
welvaartstaat een
utopie die weinigen
realistisch vonden

En politiek bouwde
voort op decennia
aan
burgerinitiatieven
(coöperaties,
vakbonden,
ziekenfondsen, ...)

Het *mutualiseren*
van noden en
krachten

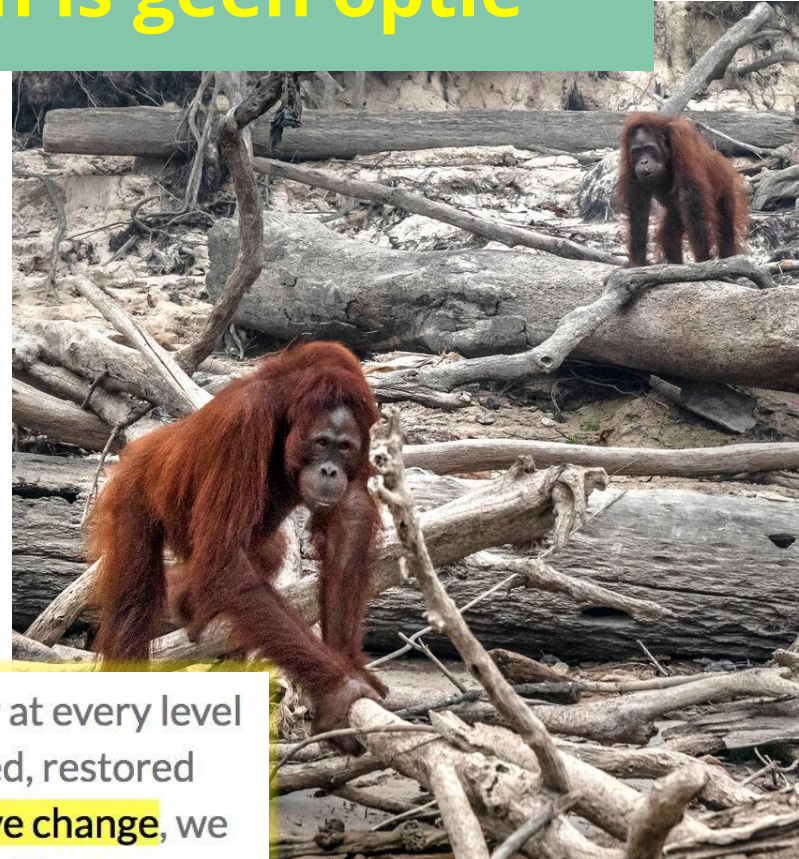
Huidig economisch systeem verderzetten is geen optie

Nature's Dangerous Decline 'Unprecedented' Species Extinction Rates 'Accelerating'

Current global response insufficient;
'Transformative changes' needed to restore and protect nature;
Opposition from vested interests can be overcome for public good

Most comprehensive assessment of its kind;
1,000,000 species threatened with extinction

"The Report also tells us that it is not too late to make a difference, but only if we start now at every level from local to global," he said. "Through **transformative change**, nature can still be conserved, restored and used sustainably – this is also key to meeting most other global goals. By **transformative change**, we mean a fundamental, system-wide reorganization across technological, economic and social factors, including paradigms, goals and values."

"The member states of IPBES Plenary have now acknowledged that, by its very nature, **transformative change** can expect opposition from those with interests vested in the status quo, but also that such opposition can be overcome for the broader public good," Watson said.

Opletten voor de koolstoftunnelvisie

"Things are going to get worse."

"This is the new extinction & we are half way through it. We are in terrible, terrible trouble & the longer we wait to do something about it the worse it is going to get."

[#ClimateCrisis](#)

vox.com

David Attenborough, the voice of Our Planet: "Things are going to get ... The voice of some of the most stunning nature documentaries ever made is pessimistic about the future of wildlife on earth.

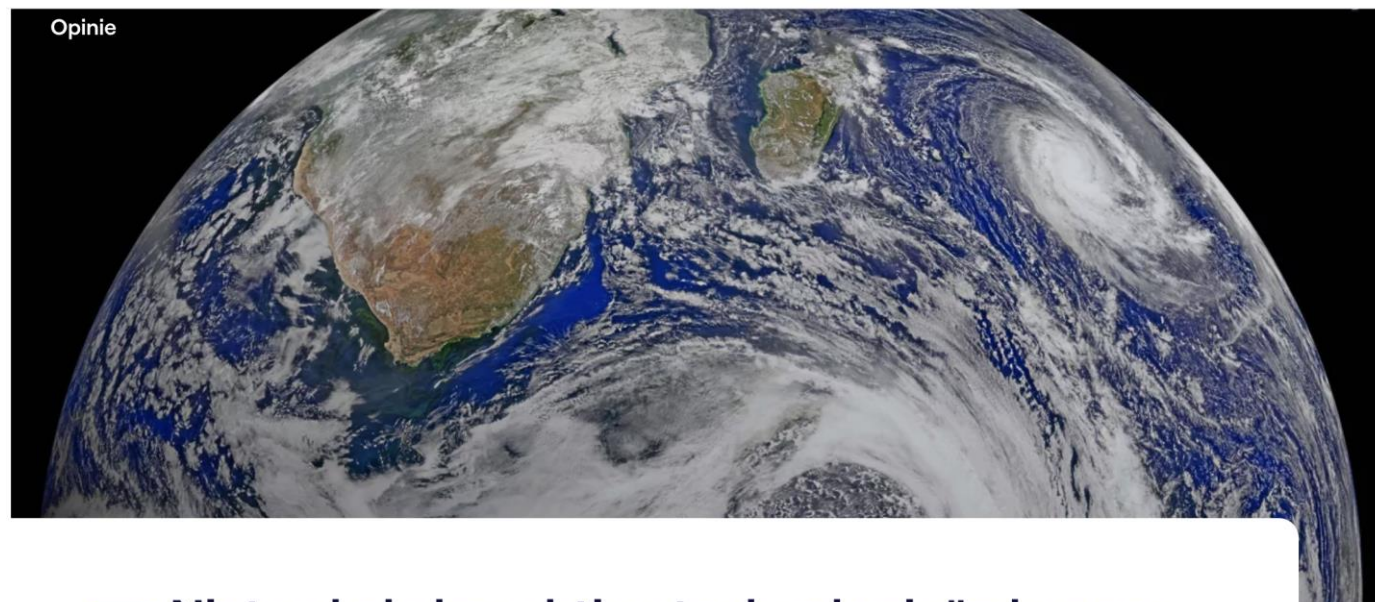
Twee valkuilen in het ecologisch debat

Wetenschap

De mythe van de groene consument: een beter milieu begint niet bij jezelf

Het individu staat machteloos, verander het systeem

Opinie Niet enkel almachtige technologieën kunnen de mens en het klimaat redden

In de klimaatdiscussie hoor je vaak dat we vertrouwen moeten hebben in de toekomst en in innovatie. Een 400-tal Belgische ingenieurs nuanceert dat standpunt in deze open brief. Ze pleiten voor een doordachter gebruik van technologieën in het opbouwen van een duurzame samenleving.

Slechts twintig fossiele brandstofbedrijven zijn verantwoordelijk voor 35 procent van de totale broeikasgasuitstoot sinds 1965.

Rebound effect

ENERGIECRISIS

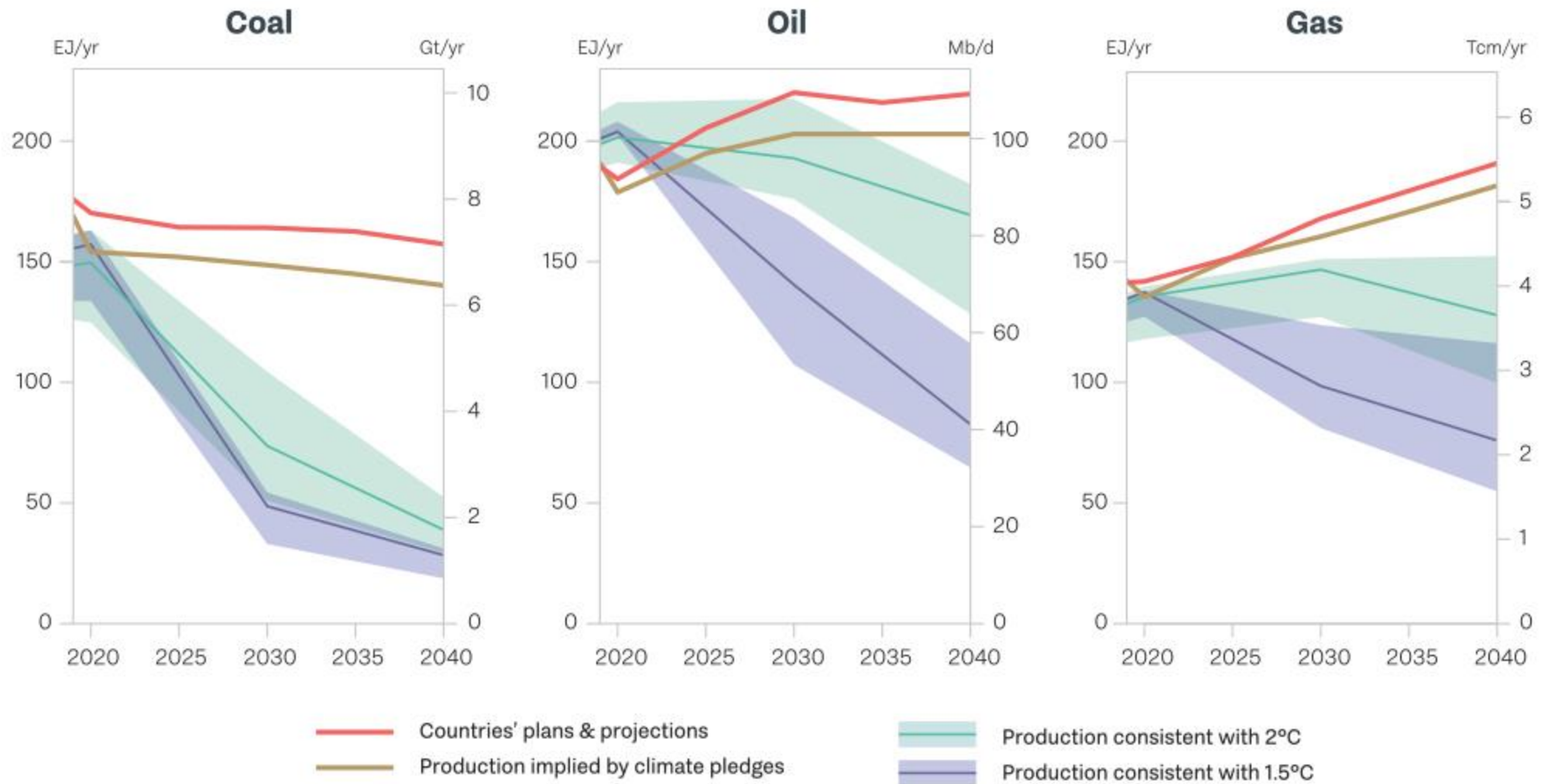
‘Overheid overschat de energiewinst die massaal isoleren oplevert’

Woningen isoleren is een belangrijk wapen tegen klimaatverandering en volatiele gasprijzen. We dreigen de energiewinst echter te overschatten, waarschuwen experts. Een gedragsverandering blijft nodig.

Pieter Van Maele

Maandag 6 februari 2023 om 3.25 uur

“world’s governments plan to produce more than twice the amount of fossil fuels in 2030 than would be consistent with limiting warming to 1.5°C”

UNEP Production Gap report

Shell, BP boost profit, sink investment in renewable energy

Stuart Braun

02/10/2023

While the big five oil companies registered record profits on the back of the energy crisis, relatively little will be reinvested in renewables as climate goals are slashed.

Expanding fossil fuel production

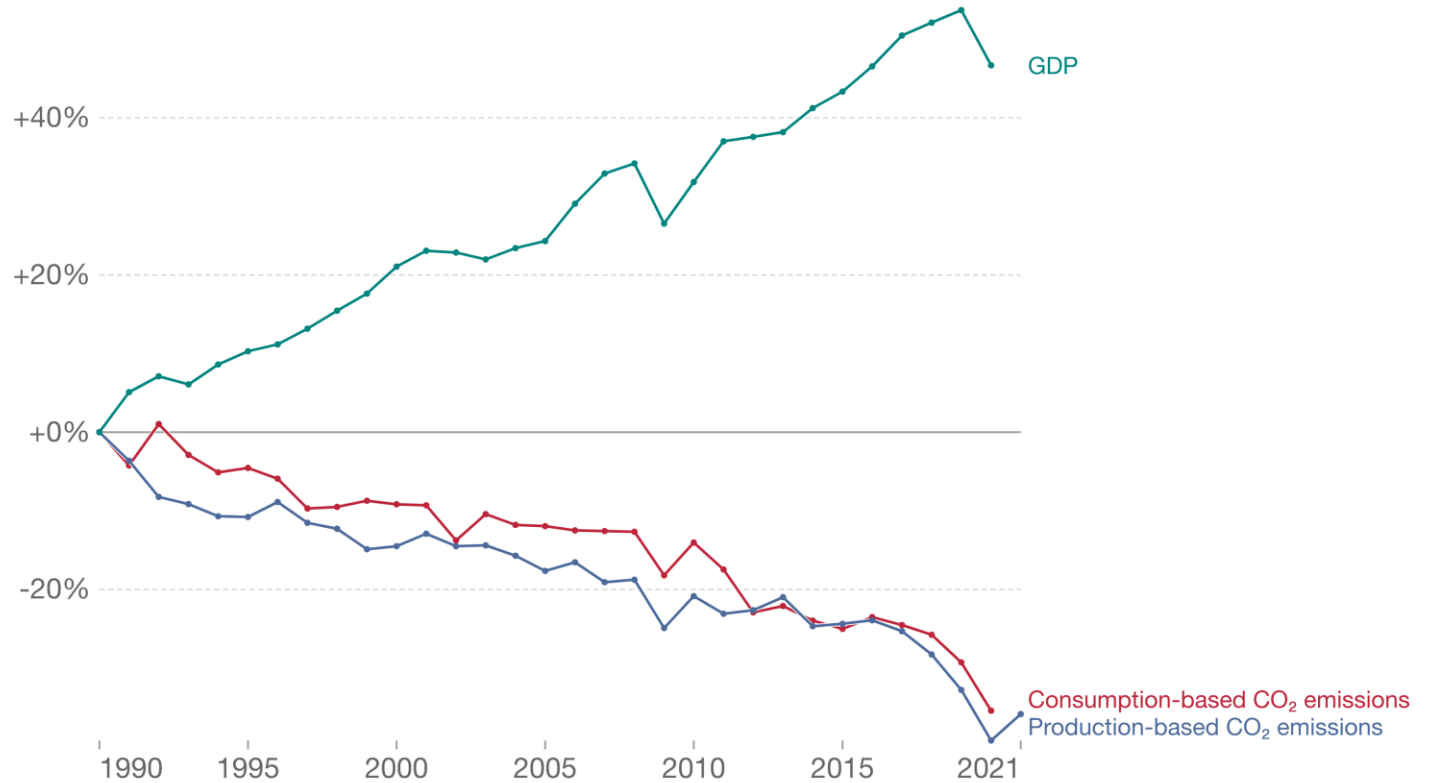
BP this week **announced** [↗](#) record earnings and a higher dividend for shareholders. At the same time, it also watered down pledges to reduce climate-warping greenhouse gas emissions and raised oil and gas production targets.

Wat met ontkoppeling?

Change in CO₂ emissions and GDP, Germany

Consumption-based emissions¹ are national emissions that have been adjusted for trade. This measures fossil fuel and industry emissions². Land use change is not included.

Our World
in Data

Source: Global Carbon Project; World Bank

Note: Gross Domestic Product (GDP) figures are adjusted for inflation.

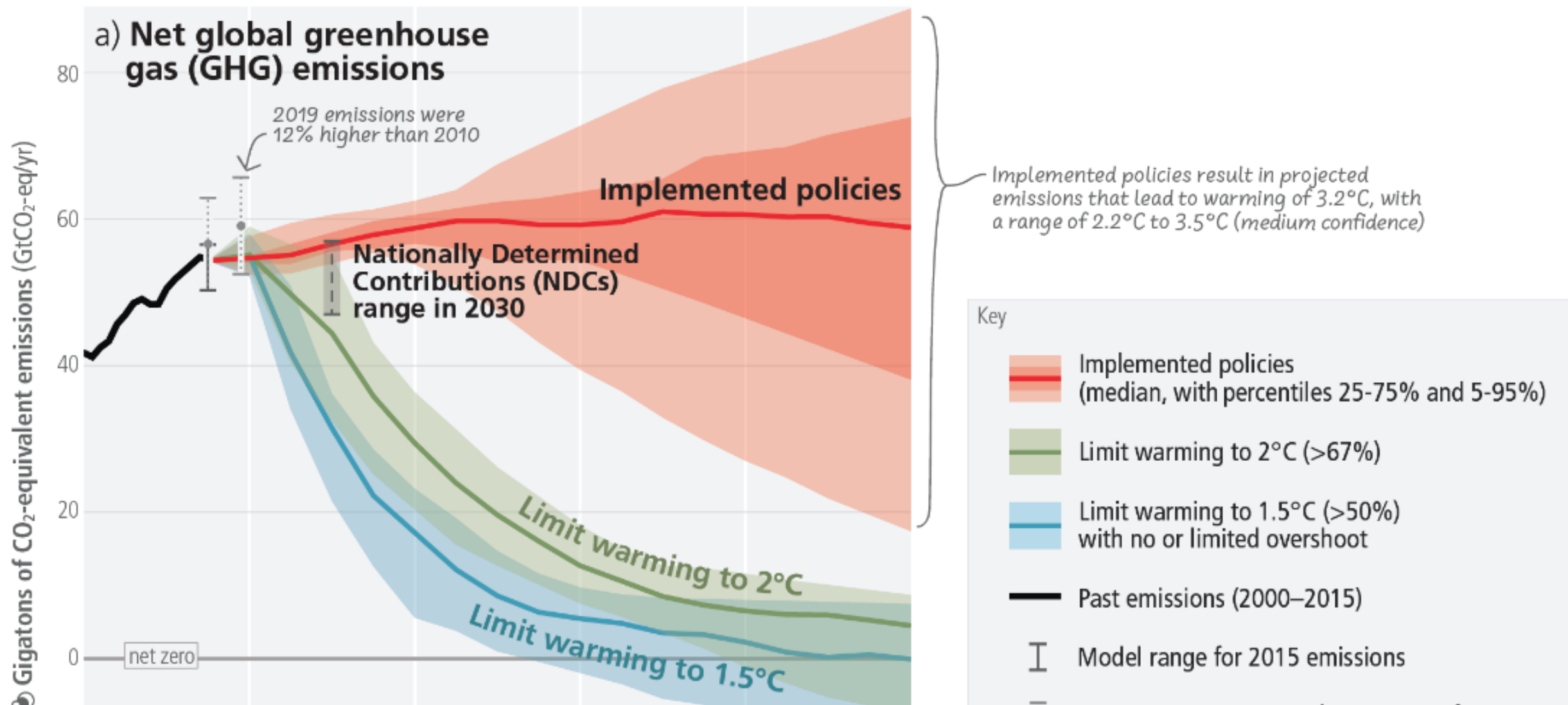
OurWorldInData.org/co2-and-greenhouse-gas-emissions • CC BY

1. Consumption-based emissions: Consumption-based emissions are national or regional emissions that have been adjusted for trade. They are calculated as domestic (or 'production-based' emissions) emissions minus the emissions generated in the production of goods and services that are exported to other countries or regions, plus emissions from the production of goods and services that are imported. Consumption-based emissions = Production-based – Exported + Imported emissions

2. Fossil emissions: Fossil emissions measure the quantity of carbon dioxide (CO₂) emitted from the burning of fossil fuels, and directly from industrial processes such as cement and steel production. Fossil CO₂ includes emissions from coal, oil, gas, flaring, cement, steel, and other industrial processes. Fossil emissions do not include land use change, deforestation, soils, or vegetation.

Limiting warming to 1.5°C and 2°C involves rapid, deep and in most cases immediate greenhouse gas emission reductions

Net zero CO₂ and net zero GHG emissions can be achieved through strong reductions across all sectors

Omgroei

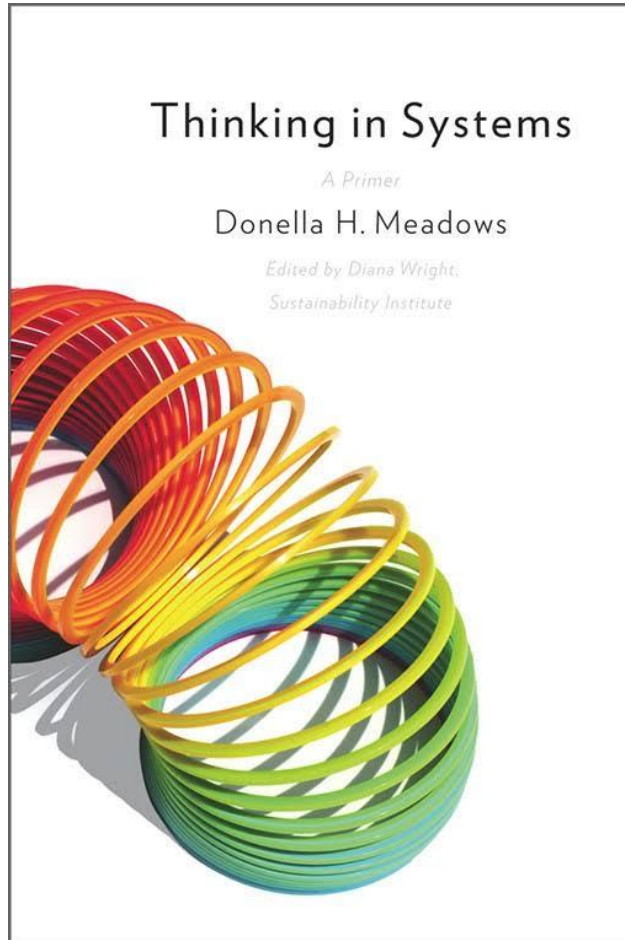

Hoeveel is genoeg? Sufficiëntie

The 2022 IPCC report on climate mitigation defines “sufficiency as a set of policy measures and daily practices that avoid the demand for energy, materials, land, water, and other natural resources while providing wellbeing for all within the planetary boundaries”.

By 2050, sufficiency has the potential to reduce emissions, compared to current policy scenarios, by more than 50% in almost all sectors. Yet, sufficiency policies are overlooked in climate policies and scenarios aiming at a 1.5°C temperature target by

Wat leert systeemdenken?

‘Eigenlijk praten we niet over wat we zien, we zien maar datgene waarover we kunnen praten’

-> belang van taal, metaforen en narratieven

Science Friday: Are Trees Sentient? New Scientist Interview with Susan Simard

May 28, 2021 by Sharon

It now seems certain that mycorrhizal fungi connect not just individuals of a species but plants of *different* species—and that turns our understanding of forest function on its head.

Schauvliegende: ‘Een boom heeft altijd de functie gehad om gekapt te worden’

29/05/2016 om 18:21 door poj | Bron: De Zondag

REPORTAGE FINLAND

Als de dokter je het bos in stuurt

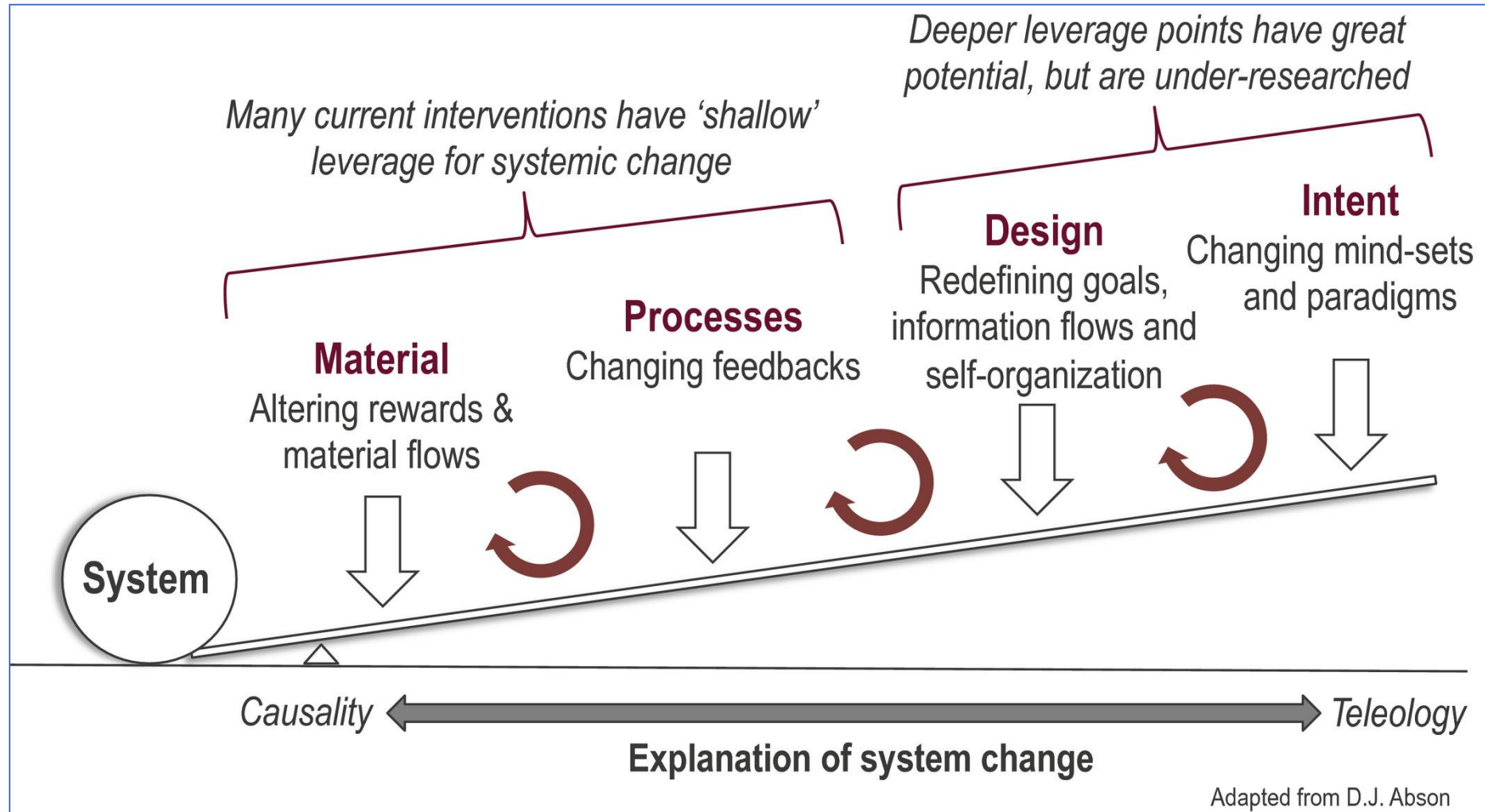

Door **Giselle Nath**
Vanuit **Lahti, Finland**
Maandag 28 november 2022 om 3.25 uur

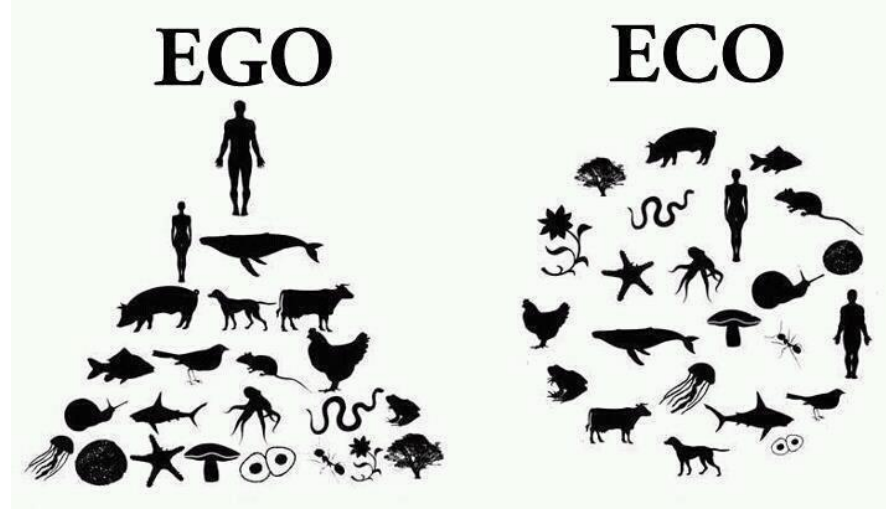
Inwoners van de Finse stad Lahti voelden zich veel gezonder toen ze ecologischer gingen leven. Daarom voert de stad als eerste een ‘tienjarenplan voor ecogezondheid’ in. ‘In het bos begon ik out of the box te denken.’

‘Bij peuters die op speelpleintjes speelden waarop bosgrond was gestrooid, was het immuunsysteem al na één maand beter afgesteld’

Hanna Haveri
Neurologe

Een extractieve of een generatieve economie? Plegen we roofbouw of dragen we zorg?

‘Zorg omvat alles wat we doen om “onze wereld” te onderhouden, voort te laten duren en te herstellen, zodat we er zo goed mogelijk in kunnen leven. Die wereld omvat onze lichamen, ons persoon zijn en onze omgeving, wat we allemaal pogen te verweven tot een complex, levensondersteunend web.’⁶⁸

Kernbegrip: basisnoden ipv. preferenties

**WELLBEING
ECONOMY**
ALLIANCE

The UK's first ever Parliamentary Debate on a Wellbeing Economy

On Tuesday, MP Caroline Lucas of the Green Party led the UK's first ever Parliamentary debate on the topic of a 'Wellbeing economy approach to meeting climate goals'. As she put it,

"The GDP figures we're using to measure economic success also measure the rate at which we're barrelling towards climate catastrophe."

The debate was made possible by over 65,000 signatures from across the UK on a [petition](#), to urge the Government and Treasury prioritise the health and wellbeing of people and planet, by pursuing a Wellbeing Economy approach.

Welzijnseconomie

1. Respecteer planetaire grenzen
2. Focus op basisnoden ipv. consumenten preferenties
3. Streef naar eerlijke verdeling grondstoffen, inkomen en rijkdom
4. Ontplooiing vergt zoveel meer dan materiële consumptie
5. Dit vereist nieuwe bestuurssystemen: fair, transparant en aanrekenbaar

Economische groei is niet langer doelstelling

Welzijnseconomie

**WELLBEING
ECONOMY**
ALLIANCE

New Zealand – Implementing the
Wellbeing Budget

PRIORITIES FOR THE WELLBEING BUDGET

TAKING MENTAL
HEALTH SERIOUSLY

30

IMPROVING CHILD
WELLBEING

42

SUPPORTING MĀORI AND
PASIFIKA ASPIRATIONS

60

BUILDING A
PRODUCTIVE NATION

74

TRANSFORMING
THE ECONOMY

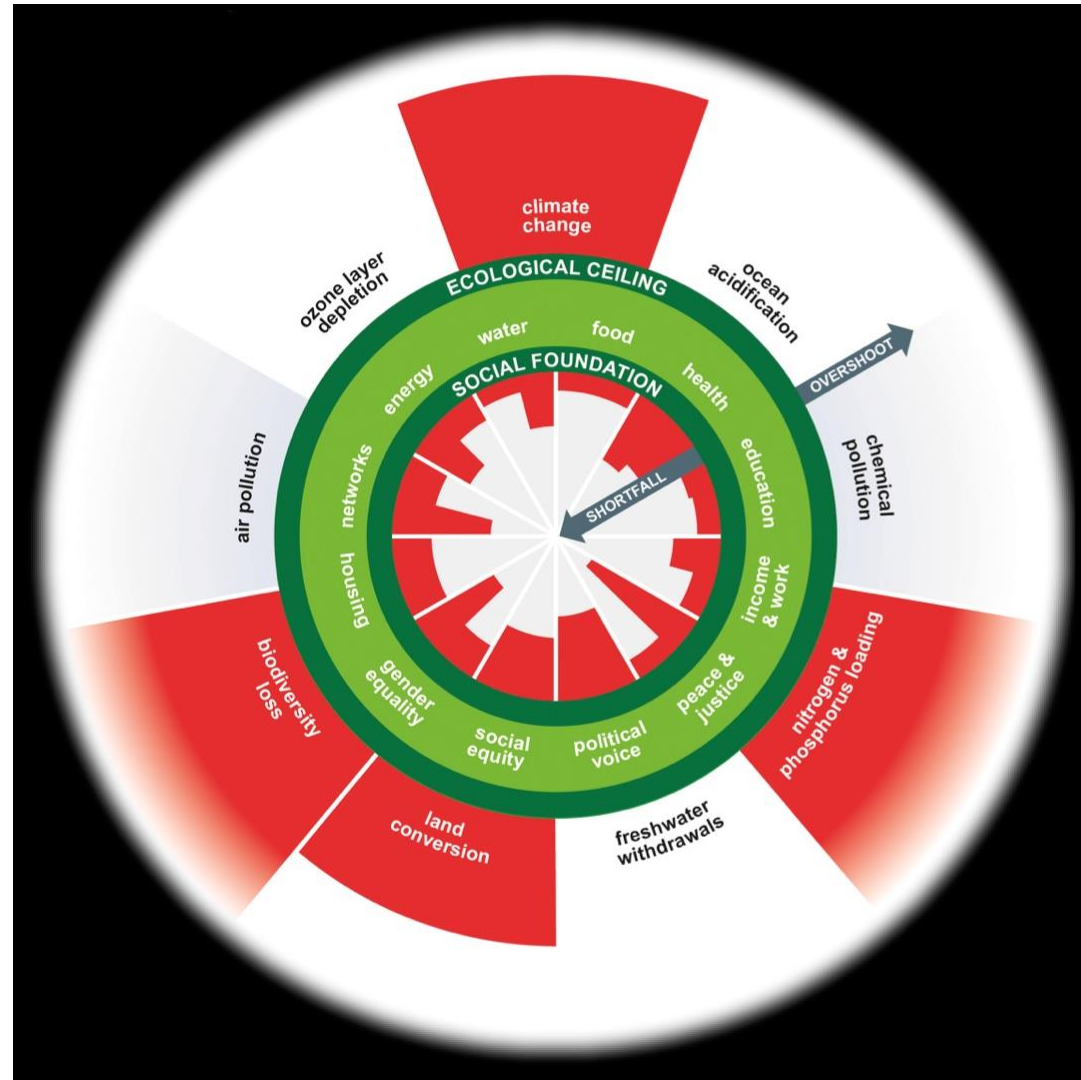
84

INVESTING IN
NEW ZEALAND

98

Donut Economie

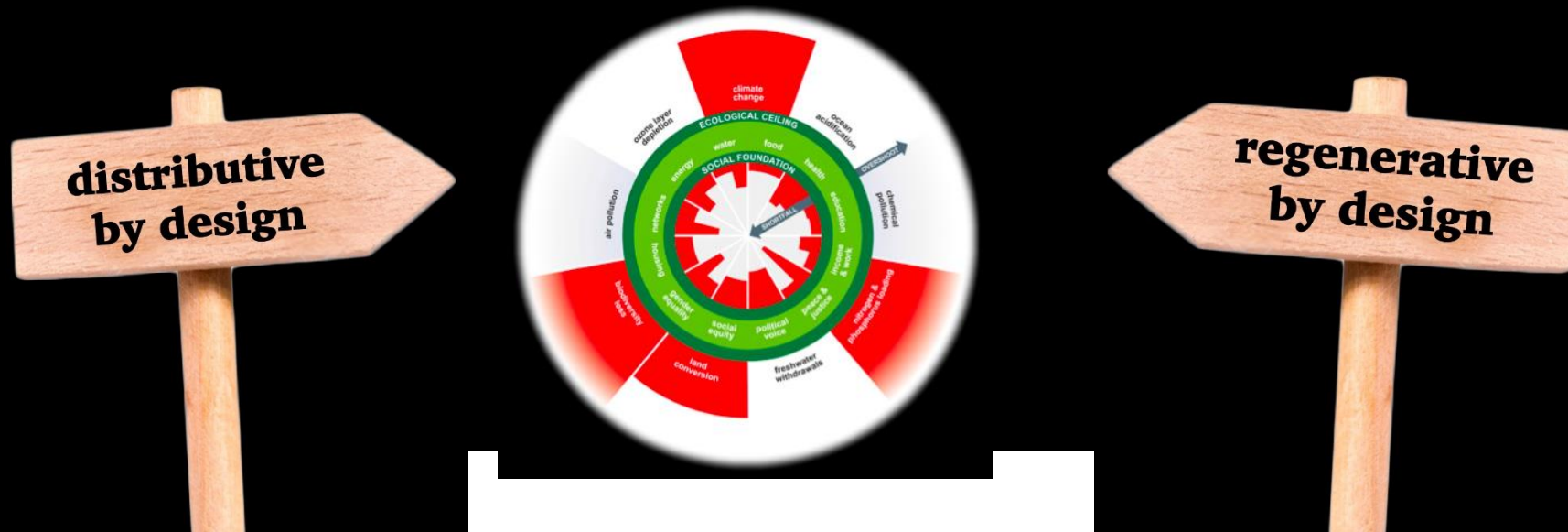

Pre-distribute the sources of wealth creation

- Health & education
- Land & housing
- Energy & ideas
- Enterprise ownership

Work with and within the cycles of the living world

- Runs on sunlight
- Waste = food
- Modular by design
- Open source

REGENERATIVE AGRICULTURE SHIFTS THE PARADIGM

Compete with Nature

Disturb Soil

Monoculture

Reductionist

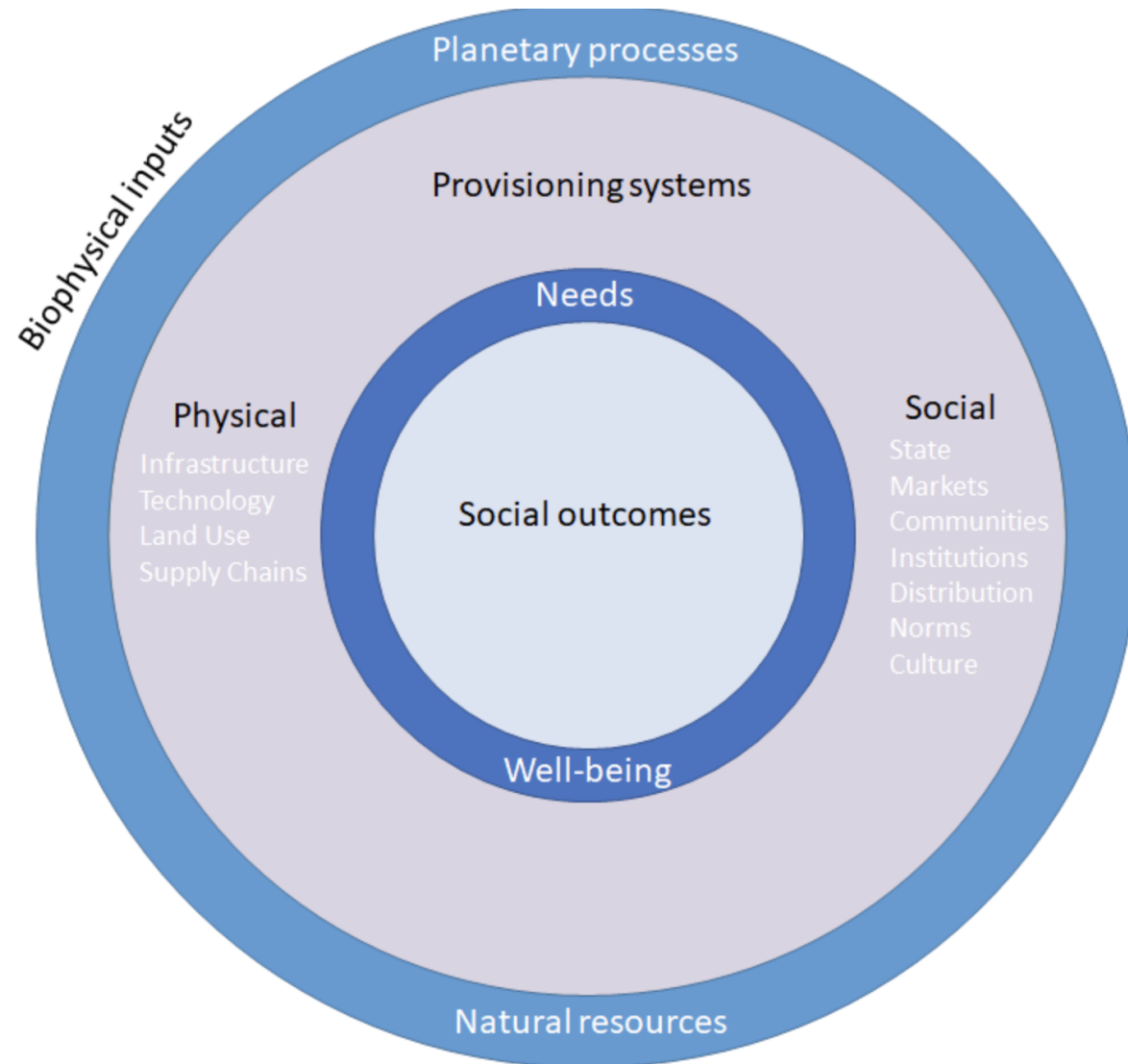
Partner with Nature

Protect Soil

Diversity

Holistic

Kernbegrip 1 = voorziening-systemen

**Transformatie =
systeemverandering**

**Denken in systemen:
Provisioning systems**

Voorzieningen

Wales scraps all major road building projects due to environmental concerns

By E&T editorial staff

Published Wednesday, February 15, 2023

The Welsh government has scrapped all major road-building projects in order to focus on infrastructure initiatives that “reduce carbon emissions and support a shift to public transport, walking and cycling”.

‘Ik had geen spaargeld en kijk, nu heb ik een appartement’

18 SEPTEMBER 2015 OM 03:00 UUR | [Sarah Vankersschaever](#)

Een primeur voor België: de eerste bewoner van een Community Land Trust-project trok zonet in zijn gloednieuwe appartement in Brussel. Het sociaal vastgoedstelsel hoopt zo voet aan wal te krijgen op het Europese vasteland.

Greening Malmö Augustenborg – a case on procedural justice

EKOSTADEN AUGUSTENBORG

- Towards a Sustainable Neighbourhood

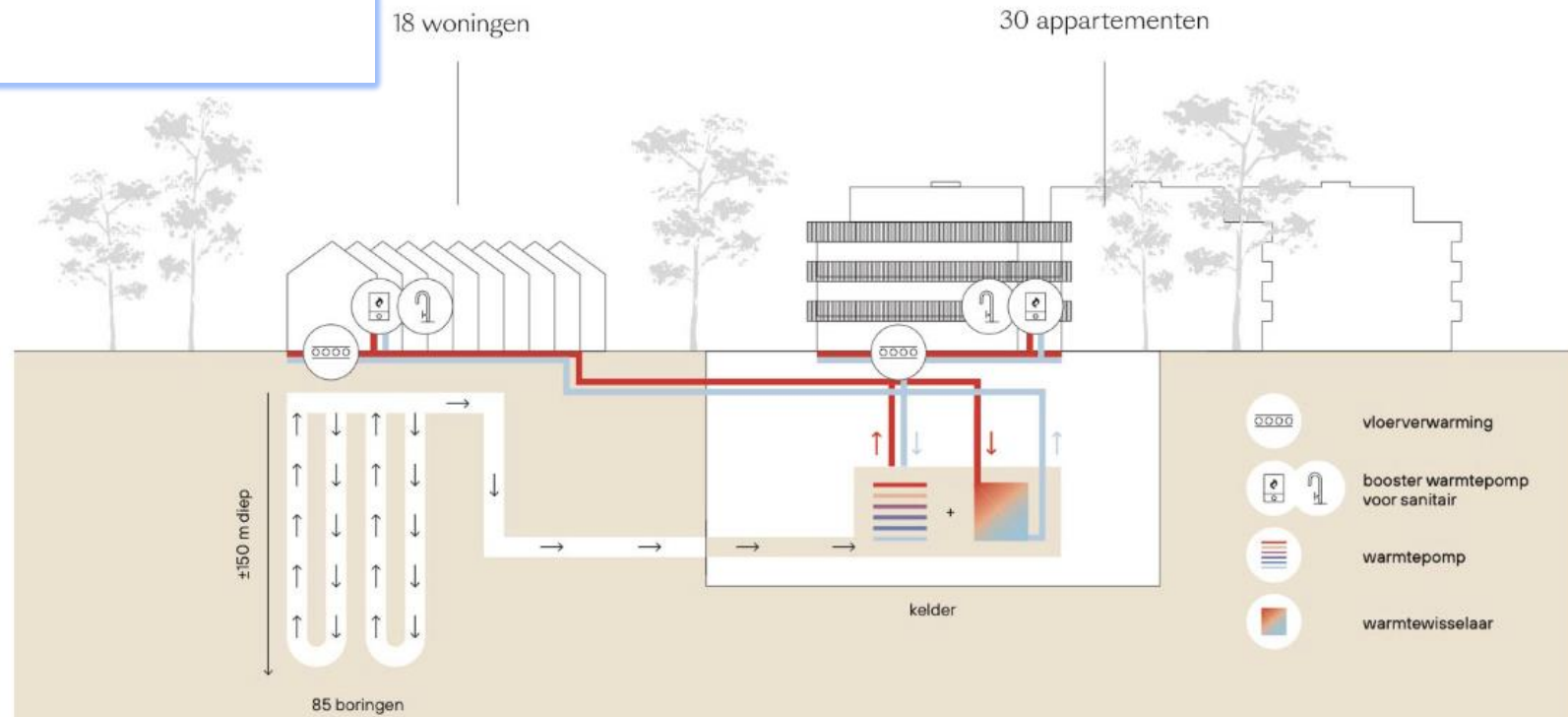

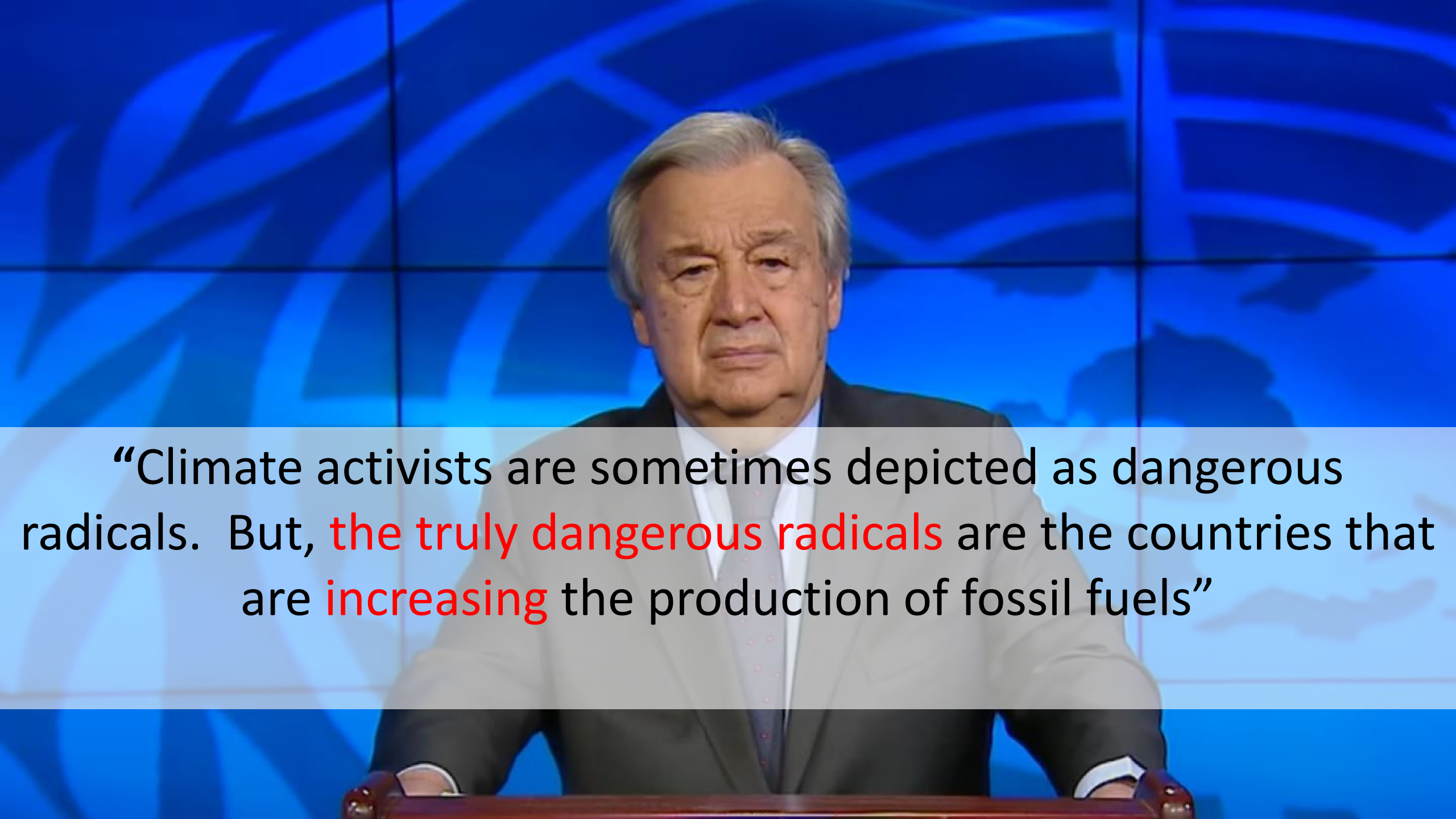
Potuitpark

Inleiding

In Sint-Amandsberg bij Gent is projectontwikkelaar Istor gestart met de verbouwingen van het kasteel en kasteelpark Potuit. Zowel het kasteel als de bijhorende nieuwbouwappartementen zullen hun verwarming en warm water uit de ondergrond halen, via een CO₂-neutraal warmtenet. Het unieke daaraan is dat het warmtenet volledig in handen is van particuliere investeerders, via onze burgercoöperatie.

Rol van burgercoöperaties:
Energiecoöperaties zoals Energent,
wooncoöperaties, ...
*Collectieve projecten waar mensen
zelf toekomst in handen nemen*

“Climate activists are sometimes depicted as dangerous radicals. But, **the truly dangerous radicals** are the countries that are **increasing** the production of fossil fuels”

Geen gebrek aan inspirerende voorstellen

+ 'Een iPhone zou niet verkocht mogen worden'

Roman Krznaric is een van de belangrijkste publieksfilosofen van onze tijd. Zijn boodschap: we moeten met z'n allen weer kathedraalbouwers worden. Het kortetermijndenken dat onze economie domineert, vernietigt de planeet. "We moeten nieuwe limieten stellen, op hoe bedrijven produceren, wat ze kunnen verkopen. Daarmee handhaven we onze vrijheid."

Veranderingen die het verschil maken

- **Kortere werkweek** (meer tijd om te zorgen...)
- **Producten die dubbel zolang meegaan** = de helft minder grondstoffen nodig
- **Toegankelijke en betaalbare publieke diensten** (onderwijs, gezondheidszorg) zodat koopkracht minder rol speelt in levenskwaliteit
- **Economie met hoofdrol voor ethische coöperaties** - niet winst, maar mens en planeet gedreven
- **Afbouw onnodige sectoren** zoals SUV's, wegwerpmode en reclame hiervoor

De verbeeldingsuitdaging: een aantrekkelijke economie van het genoeg

Hoeveel is genoeg?

*Between the unsustainable extremes of overconsumption and material poverty lies **fair sharing** and **sufficiency**, which is about using 'enough' for humans to flourish without compromising the stability of the biosphere”.*

Sprangenberg

Opinie **Er is meer in een mensenleven dan koopkracht: een onthaaste economie voor een beter leven**

Wat is de gewenste economie voor de toekomst? Volgens Dirk Holemans van denktank Oikos zal die sterk moeten verschillen van de huidige om een ecologische catastrofe af te wenden. Maar hij ziet ook opportuniteiten voor een beter leven. "Veel mensen voelen zich aangetrokken tot een onthaast leven."

Burgers in Denemarken houden kerncentrale tegen en bouwen zelf het alternatief

Oikos

Denk voorop

Thinking out of the box is exactly how the box thinks. We are the boxes we strive to out-think

Bayo Akomolafe

Facts & figures

1996
WG MC

1998
VMc vzw

2012
VMx vzw

2016
awarduitreiking

2017
samenwerking met
departement
omgeving ikv loket

2019
awarduitreiking

2020
eerste expeditie,
VMX Plus

2022
uitbreiding VMx

2023 25-jaar!

Secretaris

- ❖ Marc Mestdagh

Voorzitters

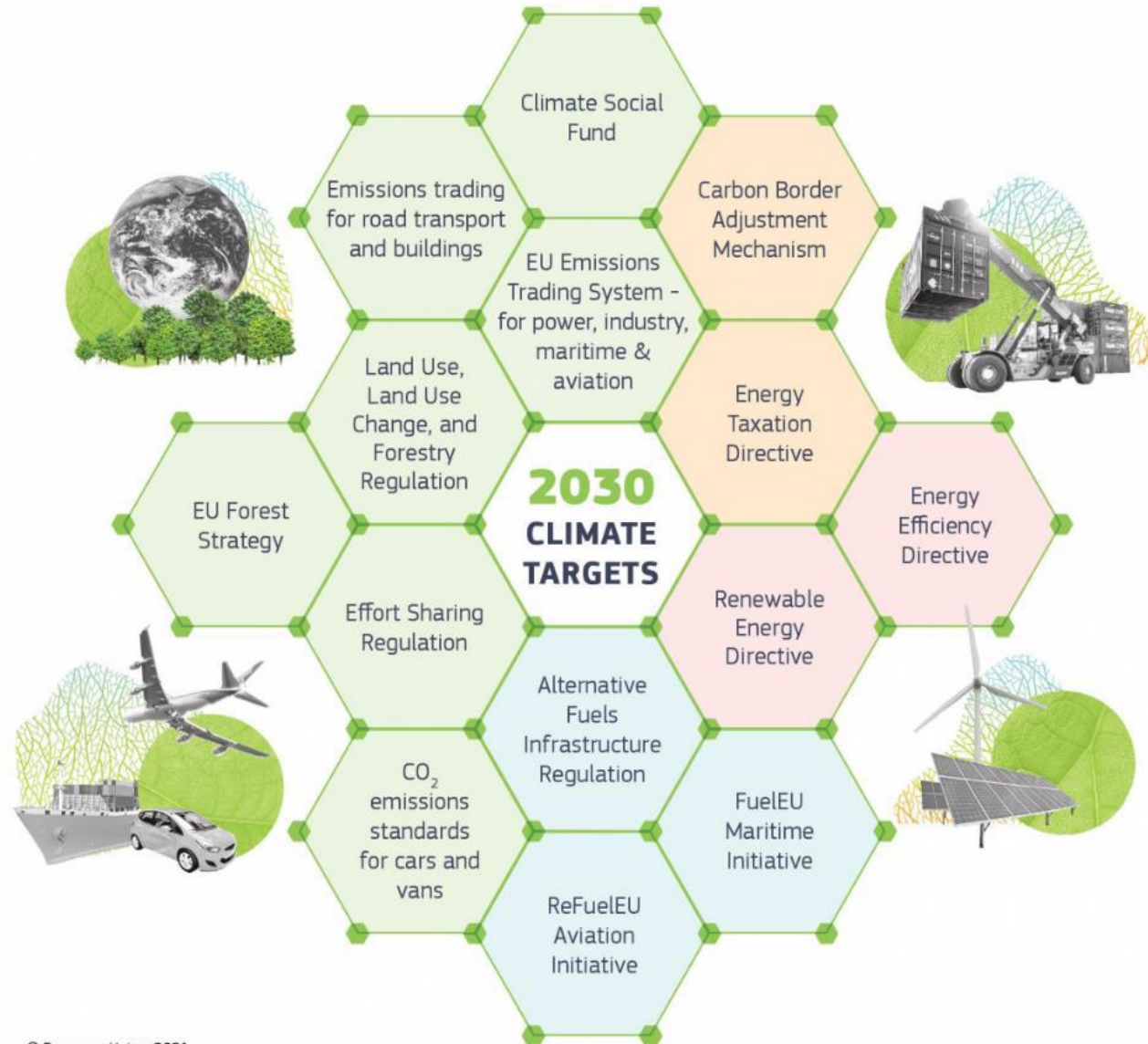
- ❖ Frans Visser
- ❖ Marc Carpels
- ❖ Filip Raymaekers
- ❖ Steven Ghysens
- ❖ Herman Van Broeck
- ❖ Bert Leysen

I have a dream...

Green Deal

© European Union, 2021

Reuse of this document is allowed, provided appropriate credit is given and any changes are indicated (Creative Commons Attribution 4.0 International license).

For any use or reproduction of elements that are not owned by the EU, permission may need to be sought directly from the respective right holders.

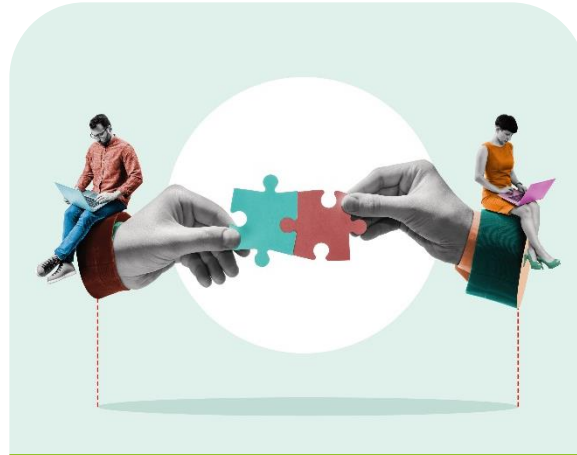
All images © European Union, unless otherwise stated.

VMx - ondersteuning

**BELANGEN-
BEHARTIGING**

KENNISDELING

**PERMANENTE
VORMING**

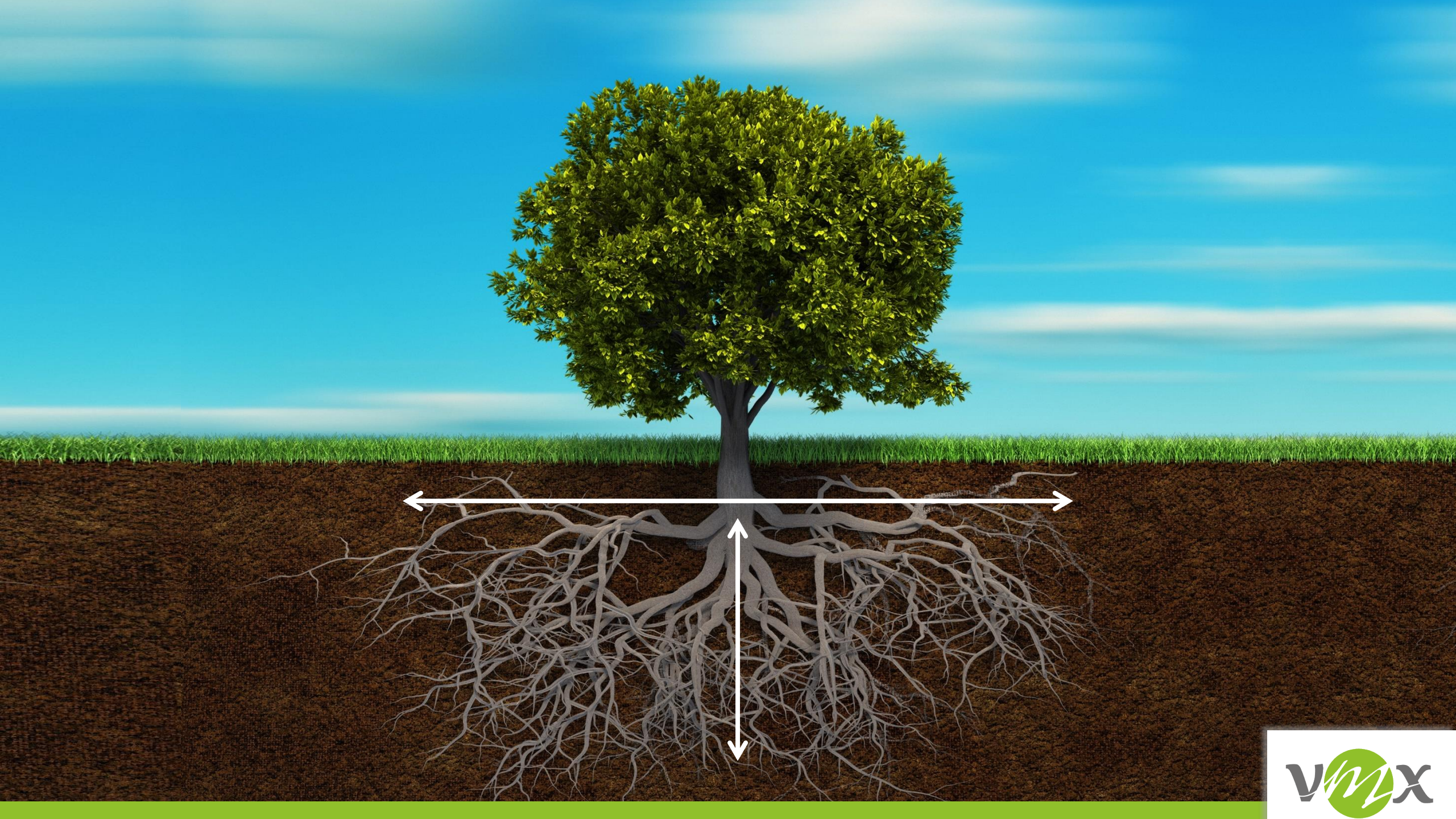
NETWORKING

Uitdagingen

Uitdagingen – Pareto?

NETWORKING

